

En tuff vardag för neurologin i Halmstad

För sju år sedan hade man 24 vårdplatser, god sjuksköterskebemanning och en välfungerande öppen-och slutenvård. Idag är matematiken inom sektionen stroke/neurologi på Hallands sjukhus delvis en annan. Hälften så många vårdplatser, svår sjuksköterskebrist i slutenvården och en i det avseendet oviss framtid. Men trots ständiga neddragningar kämpar personalen oförtrutet på för att kunna ge regionens invånare god neurologisk vård. ”Idag handlar det främst om att försvara verksamheten, och vi är fortfarande stolta över det vi gör”, konstaterar överläkaren **Peter Thomasson-Sommer**, som får medhåll av sina engagerade medarbetare.

Neurologisektionen på Hallands sjukhus är i år värdar för Neurologiveckan i Halmstad den 13–17 maj. Neurologiveckan är en fortbildningskonferens som arrangeras av Svenska Neurologföreningen. För sju år sedan gjorde Neurologi i Sverige ett stort reportage om neurologisektionen och dess omfattande verksamhet i Region Halland med sina tre sjukhus i Halmstad, Varberg och Kungsbacka.

När överläkaren Peter Thomasson-Sommer intervjuades 2017 var han full av tillförsikt.

– Ja, då var läget ett annat än idag. Vi befann oss i en utvecklingsmässigt expansiv fas och kunde bland annat visa på för den tiden fina resultat när det till exempel gäller att minska ”dörr till nål-tiden”, den tid det tar för en strokepatient att komma under behandling.

Det blåser hårt uppe på Galgberget i Halmstad men den prövade Neurologisektionen på Hallands sjukhus kämpar på tillsammans för att försvara sin verksamhet. Från vänster: Elisabeth Frylestam, Parkinsonsjuksköterska, Felicia Berkun, överläkare och tillförordnad biträdande verksamhetschef för medicinkliniken, Nathalie Glan-Hultefors, avdelningschef för neurologi-stroke i öppen- och slutenvård, Peter Thomasson-Sommer, överläkare neurologi, medicinsk ledningsfunktion.

Foto: ANDERS ANDERSSON

För att undvika bestående eller livshotande skador är varje minut efter en stroke livsviktig. Att man kunde förkorta tiden fram till behandling i både Halmstad och Varberg var resultatet av det fungerande samarbetet mellan sjukhusen. Ett samarbete som är avgörande för en sammanhållen vårdkedja.

– Vi var stolta och framåtblickande då för sju år sedan men under senare tid har det mest handlat om att hålla näsan över vattenytan, konstaterar han. Sedan regionpolitikerna och sjukhusledningen drog i nödbromsen i höstas har framför allt situationen i slutenvården försämrats. Idag har vi 12 vårdplatser jämfört med 24 för sju år sedan. Och belastningen på öppenvården har ökat utan att resurserna tillåtit motsvara de ökade förväntningarna på vården. Exempelvis gavs inom den neurologiska dagvården förra året drygt 800 behandlingar, en ökning med mer än 20 procent om man ska jämföra med 2017, säger han och fortsätter:

– De specifika funktionerna som kontaktsjuksköterska för tumörteam och sjuksköterska inom Parkinsons-team har snävt in. Och detta sker i en situation där vi egentligen skulle behöva expandera. En relativt ny och kraftigt växande patientgrupp är personer med kronisk migrän, en folksjukdom där vi idag har möjlighet att hjälpa många tack vare modern behandling, men där vår nuvarande resurstilldelning inte räcker till.

Peter Thomasson-Sommer tycker att det känns djupt

Trots svåra tider är stämningen bland medarbetarna god på Neurologisektionen. Här är Felicia Berkun och Peter Thomasson-Sommer, båda dubbelspecialister i neurologi och allmän internmedicin, i trevligt samspråk.

»Idag kan strokepatienter hamna någon annanstans på sjukhuset där våra specialistteam inte har överblicken. Det kan innebära en risk för sämre vård.«

otillfredsställande att omständigheterna tvingar fram en neddragning av antalet vårdplatser och att pressen ökar på fasta sjuksköterskor med hög, specifik och närmast oersättlig kompetens inom både sluten-och öppenvård.

– Men personalförsörjningen inom hälso-och sjukvården kommer att vara en stor utmaning för hela samhället framöver, spår han.

Sedan 1974 har den neurologiska verksamheten styrts av regionalt samarbete och ett teamarbete som har utvecklats efterhand.

– Vi har under många år systematiskt förbättrat det övergripande samarbetet och vi har utvecklat saker, som till exempel stroke-processen tillsammans, men nu är det lite handbromsen i vad gäller omsättning på verksamhetsnivå, konstaterar han.

– Idag kan strokepatienter hamna någon annanstans på sjukhuset där våra specialistteam inte har överblicken. Det kan innebära en risk för sämre vård. Vi befinner oss tyvärr i ett sluttande plan där vi hela tiden får släcka bränder i stället för att utveckla vår specialistverksamhet. Det råder stor brist på neurologer i Sverige sedan länge, men vi har ändå en relativt god bemanning i Halland.

Han understryker att sektionen fortfarande har en hög kompetens men att det också är en speciell utmaning att ha verksamhet i en delad region, Västra Götaland och Halland.

– Vi känner fortfarande en övervägande stolthet över vårt arbete men också en tilltagande oro över sårbarheten i systemet. För att inte belasta slutenvården måste öppenvården fungera och då måste vi ha tillräckligt många sjuksköterskor.

När Neurologi i Sverige besökte neurologisektionen i Halmstad 2017 gjorde Felicia Berkun sin ST-tjänstgöring där. Idag är hon överläkare och dubbelspecialist inom neurologi och allmän internmedicin samt tillförordnad biträdande verksamhetschef för medicinkliniken.

– Vi är faktiskt tre dubbelspecialister här, de medicinska områdena går ju in i varandra. Visst är situationen idag en annan, men vi strävar efter att bibehålla en sammanhållen vårdkedja för våra strokepatienter. De ska i möjligaste mån vårdas på en strokeavdelning, antingen här i Halmstad eller Varberg, men vi vill undvika att patienterna flyttas mellan södra och norra Halland. Akut strokevård kan kräva en lång slutenvårdstid och vi vill

planera rehabilitering och uppföljning i närområdet, annars blir det för rörigt, säger hon.

På grund av nedskärningar och brist på vårdpersonal riskerar många strokepatienter att hamna på en vårdavdelning som saknar spetskompetens inom stroke och neurologi.

– Det är slutenvården som är mest drabbad, med hälften så många vårdplatser idag som 2017, men vi vill inte dra ned på öppenvården för den måste verkligen fungera. En märklig effekt av att så många slutenvårdsplatser har försvunnit är att vi idag helt plötsligt har en relativ överbemanning av läkare. Vi har åtta specialister och två ST-läkare men eftersom våra patienter är omvårdnadskrävande borde vi satsa på att få in fler undersköterskor och sjuksköterskor.

Felicia Berkun förnekar inte att arbetsituationen är utmanande idag men hon är ändå hoppfull inför framtiden.

– Jag känner mig övertygad om att det kommer att vända, att det snart kommer någon form av politiskt beslut om att stötta sjuksköterskor. Vi som arbetar kvar här brinner för att ge god, högkvalitativ vård och samtidigt skapa en bra arbetsmiljö. Mitt drömscenario är att vi ska få en säker bemanningssituation så att vi kan arbeta i ett rimligt tempo i stället för under ständig tidspress. Det verkar finnas en okunskap om resursför-

Fakta/Neurologisektionen, Halmstad sjukhus

Befolkningsunderlaget i Halland är cirka 340 000, relativt jämnt fördelat mellan norra och södra delen.

Neurologisektionen tillhör Medicinkliniken och består av en slutenvårdsenhet och en öppenvårdsenhet. Öppenvårdsenheten är neurologimottagningen och slutenvården är stroke och neurologiavdelning.

Neurologisektionen utreder och behandlar primärt alla neurologiska diagnoser. Antal strokefall är till exempel knappt 400 per sjukhus och år.

Verksamhet i siffror (öppenvård) 2023:

• Läkbesök:

Cirka 3 200, runt 820 dagvårdsbehandlingar och omkring 570 sjuksköterskebesök.

• Personal:

- ✓ Åtta neurologspecialister varav hälften i nuläget arbetar deltid på sektionen, därutöver en strokeprofilerad rehabiliteringsläkare/geriatriker. Två ST-läkare i neurologi.
- ✓ Fyra specialiserade sjuksköterskor (Parkinson, MS och migrän, Epilepsi och ALS) i öppenvård plus kontakt-sjuksköterska i tumörteam.
- ✓ Tre medicinska sekreterare
- ✓ En undersköterska 40 procent
- ✓ I slutenvården (avdelningen): Tre stroke-sjuksköterskor.

Det senaste året har besparingskraven på Neurologisektionen hårdnat. Antalet vårdplatser har på relativt kort tid reducerats med 50 procent och det råder stor brist på sjuksköterskor.

delning inom vården hos våra beslutsfattare idag. Det pågår stora satsningar inom AI och annan teknologi men våra patienter behöver vårdas av människor, inte AI.

Elisabeth Frylestam är Parkinsons-sjuksköterska och har arbetat på neurologisektionen sedan 2017, nu huvudsakligen på öppenvården men med helgtjänstgöring på slutenvården.

– Att det är tufft inom slutenvården är inte unikt för Halland men jag tycker att det har gått åt fel håll de senaste åren, inte minst när det gäller bristen på sjuksköterskor. Det är en klok tanke att ha personal som arbetar med både öppen – och slutenvård men som det ser ut idag går det inte ihop eftersom vi behöver all sjukskötersketid vi kan få för att öppenvården ska fungera. För att våra patienter ska få den bästa vården måste hela kedjan fungera, öppenvårdens roll är bland annat att minska trycket på slutenvården genom att se till att färre patienter blir inlagda, säger Elisabeth Frylestam, som trots alla svårigheter ändå tycker att hon har en underbar arbetsplats.

– Våra team fungerar jättebra, min arbetsplats känns nästan som en extrafamilj och det är fortfarande kul att gå till jobbet. Vi försöker hålla oss ajour med allt som händer inom Parkinsons, MS, EP och andra neurologiska sjukdomar och vi ligger i framkant trots att vi är ett litet sjukhus.

– När det gäller patienter med Parkinsons har vi idag cirka 360 i Halmstads upptagningsområde. Dessa patienter behöver individanpassad behandling vilket gör att jag som Parkinsons-sjuksköterska har daglig kontakt med dem. En skillnad mot 2017 är att de dagbehandlingar med infusioner och injektioner vi ger idag kräver ökade resurser. Och dessa effektiva behandlingar, som

»Att bli chef under dåliga tider är en jätteutmaning. Man har inte så mycket att erbjuda, det gäller att vara kreativ för att hitta lösningar.«

gäller olika neurologiska tillstånd, inte bara Parkinsons, har ökat i antal.

Bristen på sjuksköterskor gör hela verksamheten sårbar, menar hon.

– Det går inte bara att ersätta oss med bemannings-sjuksköterskor, inte i slutenvården och definitivt inte i öppenvården. Det tar tid att bygga upp den kompetens vi har. Och eftersom det inte går att beordra inhyrd personal att arbeta övertid händer det ofta att fast anställda inom slutenvården inte alltid vet när de får gå hem efter jobbet. De får dra ett tungt lass. Men jag vill verkligen understryka att vi trots allt älskar våra jobb och att vi verkligen vill vara kvar här på neurologmottagningen och vara fortsatt tillgängliga och skapa trygghet för våra patienter.

Nathalie Glan-Hultefors, avdelningschef för neurologi-stroke i öppen –och slutenvård, uttrycker samma varma känsla för sitt arbete.

– Jag är undersköterska från början men har arbetat som chef i flera år. Idag är jag chef för hela slutenvården och öppenvården inom sektionen stroke/neurologi på Hallands sjukhus, totalt cirka 30 personer, sjuksköterskor, undersköterskor, sekreterare och transportörer.

– Att bli chef under dåliga tider är en jätteutmaning. Man har inte så mycket att erbjuda, det gäller att vara kreativ för att hitta lösningar. För trots att medarbetarna brinner för sina jobb kan det vara svårt att motivera dem att orka. Att hålla motivationen uppe är min största utmaning som chef. Jag har tyvärr inget mandat att erbjuda några förmåner men tack och lov har vi nu fått gehör för en utökad undersköterskebemanning, säger hon och tillägger:

– Eftersom vi har en öppen kommunikation och en stark teamkänsla har vi inga problem att våga prata om det som är jobbigt. Just nu ligger allt på paus och strokeenheten är hotad men vi diskuterar vad vi måste göra vid en eventuell nedläggning. Fram till dess fortsätter arbetet och alla i den här kompetenta gruppen vill verkligen göra ett bra jobb. Belöningen är den tacksamhet vi får av våra fina patienter.

Text **EVELYN PESIKAN**
Medicinsk skribent
evelyn.pesikan@gmail.com

Engagemanget hos personalen är starkt - och de kompetenta medarbetarna vill verkligen göra ett bra jobb för regionens neurologiska patienter. Men att hålla motivationen uppe i dåliga tider är en utmaning.

Foto: ANDERS ANDERSSON